

Laudatio

Hollanda Dénes professzorról, a Marosvásárhelyi Kar alapító dékánjáról

Dr. Hollanda Dénes professor úrban nemcsak a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem egyik jeles úttörőjét, megszilárdításának és gyarapításának fáradhatatlan harcosát, hanem a marosvásárhelyi műszaki felsőoktatás megalapítóját is tisztelhetjük.

Iskolateremtő, tudománybővítő, oktató, vezető egyéniségének összes kiváló, közösségalkító, közösségmegtartó és fejlesztő eredményét részleteiben nem csak méltatni, de az összes felsorolni is igen hosszú időt venne igénybe. Ezért a több mint fél évszázadot egyetemi oktatásban eltöltött élet mérföldköveiből csupán az oktatót, a kutatót, és mindenekfelett az erdélyi magyarság szellemi megmaradásáért küzdő embert leglátványosabban definiáló tényeket fogjuk itt felemlíteni.

Hollanda Dénes 1939-ben született a Felső-Háromszéki Kézdiálbison. A család a háború és az ezt követő drasztikus változások után Csernátonból Brassóba, a lendületesen fejlődő és több lehetőséget hordozó ipari nagyvárosba költözött, ahova viszont magával vitte a székely embert jellemző tartást, szorgalmat, munkaszeretetet. Nem sokkal a szakközépiskola befejezése után megkezdte egyetemi tanulmányait a Brassói Műegyetem gépészmérnöki szakán. Gépészmérnöki oklevele megszerzése után az egyetemen visszatartják, laboratórium-főnöki beosztásban. Itt hamarosan kiderül, hogy kiváló érzeke van a szervező-építő munkához: első sikeres eredménye a Brassói Műegyetem szerszámgépek laboratóriumának a korszerűsítése, amiről ma is szívesen és sok szeretettel mesél. Oktatásra való hajlama és különleges tehetsége a gyakorlati órák alatt igen hamar megmutatkozott, így rövid időn belül már az egyetem tanársegédjeként tanít végig majdnem minden, a gépgyártástechnológia szakhoz kapcsolódó műszaki tantárgyat. Nemsokára lehorgonyozott a forgácsolás elmélete és a forgácsolószerszámok tervezése tantárgyak mellett, amelyeket fáradhatatlanul, szeretettel és igen magas szinten, ugyanakkor világosan és élvezetesen oktat a mai napig.

Kutatói érdeklődése az oktatott szakismeretek sajátos vetületére, a fogaskerek geometriáját, kinematikáját, gyártását és szerszámait összefoglaló, a gépészetben belül is interdiszciplinárisnak számító tudományterületre összpontosult; érdeklődése valamint munkája ezt gyarapítja ma is.

Doktori disszertációjában elméletileg új alapokra helyezi az egyenes fogú kúpkerék körtüskés lefejtésének elméletét, ugyanakkor olyan gyakorlati alkalmazást javasolt, amely az akkoriban egyetlen megoldásként létező amerikai szerszámnál sokkal hatékonyabb és könnyebben megvalósítható megoldást jelentett. Jelenleg a hazai kúpfogaskerék-kutatás méltán kapcsolható Hollanda Dénes professor úr nevéhez.

Szakmai életében annyira összefonódik a kutatás-fejlesztés, az oktatás és az iskolaépítés, hogy azt lehetetlen, széttagoltan elemezni: Hollanda Dénes életében e hármas szétválaszthatatlan valóságában jellemezte a mindennapokat. Így talán könnyebb lesz az időrendi sorrend támaszában a sikeres életpálya eredményeit felemlíteni.

A brassói műegyetemről azzal a feladattal kerül marosvásárhelyre, hogy megalapítsa az almérnök-képző intézetet, azaz megszervezze az oktatást és a tanulmány program elindítását. Itt azonnal előbukkan az iskolaépítés és az anyanyelv értékeinek megőrzése iránti elkötelezettség egysége: Hollanda dékán úr stratégiájának köszönhetően az újonnan létrehozott műszaki felsőoktatási intézményben 1986-ig működött magyar tannyelvű csoport. Kutatását a Brassói Műegyetemről áthozta, kutatócsoportot szervezett, tanártársait és diákjait több kutatómunkába is bevonta. Kiváló szervezői képességének és meglátásának hatására a kutatást az ipar szükségleteire és a valós

termelési problémákra irányította, ami az általa vezetett műszaki oktatási intézménynek komoly anyagi hasznot hozott.

Az 1990-es rendszerváltás után régi álma, a magyar nyelvű műszaki felsőoktatás megvalósításának gondolata újra fellángolt, és cselekvésre sarkallta. Miután dékáni beosztásából a 90-es események után leváltották, idejét az oktatásnak, a tudományos kutatásnak és a doktori képzésnek szentelte. Örömmel kapcsolódott bele a magyar műszaki nyelv művelését zászlójára tűző, jeles erdélyi intézmények, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság és az Erdélyi Múzeum Egyesület munkájába. Több, mint száz tudományos értékezésében a fogaskerékgyártó szerszámok és hengeres illetve kúpos fogazatok optimalizálását valósítja meg. Kiváló elméleti, külföldön is elismerést kiváltó eredménye a kúpfogaskerekek hengeres kerekkel való összehasonlításának igen elegáns matematikai modellje, amelynek értelmében a hengeres hajtópárt a kúpos hajtópár azon sajátos esetének tekinti, mikor ennek csúcsa a végtelenben van. Az általános fogazás kiterjesztése a kúpfogaskerekekre az előbbi kidolgozott elv közvetlen következménye. A kúpfogaskerekek lefejtésében és gyártástechnológiájában a folytatott kutatómunkája igen értékes elemekkel gazdagítja a szakterületet: a kúpkerek-lefejtő körtüske elméletének és ugyanakkor gyártásméletének új alapokra való helyezése, saját koncepciójú szerszám-élező szerszámgép tervezése és kivitelezése, eredeti elképzelésen alapuló univerzális kúpfogaskerék-mérőkészülék, amit már a Sapientia Egyetemen fejlesztett ki és szabadalmaztatott, csak kis része a kiváló eredményeknek. Vezetése alatt sok értékes tudományos kutatómunka és doktori disszertáció született.

Az anyanyelvi felsőfokú műszaki oktatás vitathatatlan szükségességét, mint az erdélyi magyar műszaki értelmiség megtartásának zálogát 1998-ban, a Magyar Professzorok Budapesti Világtalálkozóján is kifejtette. Rövidesen lemond akkori, a „Petru Maior” egyetemen vállalt dékáni hivataláról, és fáradhatatlanul dolgozik, lehetőségeket keresve kitűzött célja megvalósítására.

2001-ben a Sapientia Alapítvány első főállású oktatója, és rövidesen a Marosvásárhelyi Kar első, és méltán kijelenthetjük, hogy alapító dékánja. Hivatali ideje alatt épül fel a marosvásárhelyi kampusz főépülete. Határozott fellépésének és döntésének köszönhetően indul el 2002 őszén az építkezés, amelynek folyamatát fáradhatatlanul és következetesen felügyeli.

A mérnöki oktatáshoz nélkülözhetetlen eszköztár megalapításában és gyarapításában oroszlánrészt vállal. Saját költségén vásárolja meg azokat a szerszámgépeket, amellyel beindult a „Forgácsolás és szerszámgépek” laboratórium. A mechatronika szak akkreditációja, a gépészmérnöki szak ideiglenes működési engedélyének megszerzése nem lett volna lehetséges enélkül. A Pneumobil, Elektromobil és Klass versenyeken győztes csapatok gépei szintén az általa felszerelt, és következetesen „műhely”-nek becézett laboratóriumban készülnek. Minden lehetőséget kihasznál a Kar infrastruktúrájának harmonikus fejlesztésére. Az egyetemi akkreditáció bizottságára is végérvényesen meggyőző erőként hatott az oktatókkal együtt dolgozó diákcsapatok látványa, – olyan tények, amiről nagyon sok helyen csak beszélnek, de minálunk a mindennapok valósága.

A nevét viselő „Hollanda” Egyetemi Oktatásért Alapítványt, illetve az „Oktatást Segítő Egyetemi Társaságot” azért alapítja, hogy jobban kihasználhassa a pályázati lehetőségeket. Kapcsolatai révén sikerül az amerikai magyarságot is megmozgatni, adományokat szerezni, amiből a kar infrastruktúráját fejleszti. Csak a wireless-hálózatot, az új transzformátort, a CNC-marógépet említjük meg. Dékáni hivatalának idejében szerzi meg a kar az első szak-akkreditációkat, ez alatt az idő alatt kovácsolódik össze igazi egyetemi közösséggé a kar munkaközössége.

Alapító dékánunk, dr. Hollanda Dénes professzor oktatói, iskolaalapítói, kutatói tevékenysége közösségünk számára megtartó erőt sugárzó életmű, amely előtt tiszteletteljes főhajtás egyetemünk legnagyobb kitüntetése, a „Bocskai” díj.

Ezzel kívánunk 75 esztendejének babérkoszorújához egészséget, munkájához erőt és főként azt, hogy példamutatásával, egyéniségével minél hosszabb ideig gazdagítsa Sapientias közösségünket.

Marosvásárhely, 2014. október 1-én

dr. Máté Márton egyetemi docens